

De voortgang van het ‘Eemnesser Klokkenplan’

FOEKE DE WOLF

Het is even stil geweest rond het Eemnesser Klokkenplan, al betekent dat niet dat er in de afgelopen maanden niets gebeurd is.

Zo hebben heel wat Eemnessers op 19 september, tijdens het Open Huis van de BEL-combinatie, het fraai gerestaureerde 17de-eeuwse uurwerk van het Dikke Torentje kunnen bewonderen dat nu een museale opstelling in de hal van het nieuwe gemeentehuis heeft gekregen. Enkele dagen eerder, op 14 september, was het uurwerk officieel in werking gesteld door wethouder Nico Seure, nadat ir. Loek Romeyn, voorzitter van de ‘Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk’, een korte toelichting op de restauratie had gegeven

Het weer in oorspronkelijke staat teruggebrachte uurwerk moet, net als eertijds, met de hand worden opgewonden. Daarna loopt het zo’n 15 uur aan één stuk, waarna het opnieuw moet worden opgewonden. Natuurlijk zou je het graag wat langer zien lopen, maar door de beperkte hoogte van de hal van het gemeentehuis kunnen de gewichten minder hoog worden opgedraaid dan in een toren. Dat is dan ook de voornaamste reden waarom het uurwerk niet permanent

Klepel grote klok met korte vlucht en hulpgewicht.

loopt, zoals sommigen hadden verwacht. Nu wordt het alleen bij speciale gelegenheden in werking gesteld.

Onlangs heeft de 'Stichting tot Behoud van het Torenuurwerk' ook een bestek opgesteld voor de restauratie van het uurwerk in de toren van de Hervormde kerk in Eemnes-Buiten.

Het doel van deze restauratie is het uurwerk zo in te richten dat het weer volledig in gebruik kan worden genomen. Daarvoor zijn echter wel enige extra voorzieningen nodig in de vorm van een automatisch opwind- en gelijkzetsysteem. Het opwindsysteem zorgt ervoor dat de aandrijfgewichten elektrisch worden opgewonden zodra ze hun laagste stand hebben bereikt. Met het gelijkzetsysteem wordt het uurwerk tweemaal per etmaal gelijk gezet. De iets te snel ingestelde slinger wordt dan door een elektromagneetje korte tijd even vastgehouden en op het juiste moment weer losgelaten.

De door een DCF-klokje aangestuurde

'slingervanger' zorgt ook voor de overschakeling van zomer- naar wintertijd en omgekeerd. De klok wordt daartoe gedurende één uur, resp. 23 uur stilgezet. De extra voorzieningen worden separaat aangebracht en grijpen niet in op de constructie van het oorspronkelijk geheel mechanisch werkende torenuurwerk. Hierdoor kan het uurwerk 'onbemand' functioneren en aan alle hedendaagse eisen voldoen, zonder dat het historische karakter geweld wordt aangedaan.

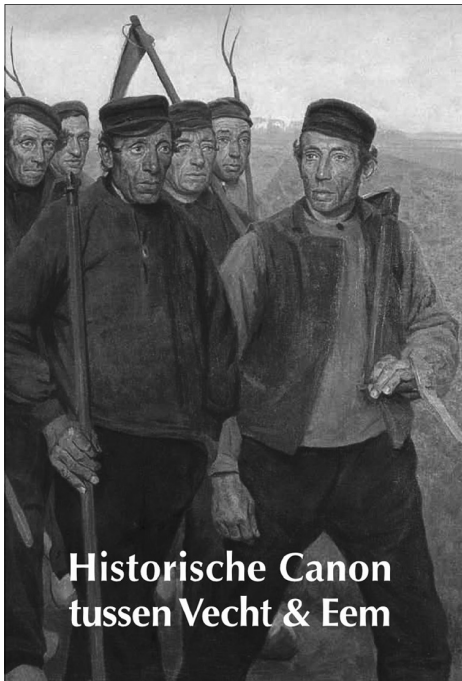
Met de luidklokken in het Dikke Torentje doen zich nog steeds enkele problemen voor. Tijdens de ingebruikname op 5 mei wilden beide klokken pas luiden nadat de klepels provisorisch met hulpgewichten waren verzwaard (zie foto 1). Dit probleem werd veroorzaakt doordat de slingertijd van de klepels iets te kort was in vergelijking met de slingertijd van de klokken. Daarom plaatste de klokkengieterij Kon. Eijsbouts in september trager slingerende klepels met een extra lange vlucht (zie foto 2) maar dit veroorzaakte weer aanvaringen met de balken van de eikenhouten klokkenstoel. Voor de 'Gooi en Eemlander' waren deze problemen zelfs aanleiding tot het plaatsen van een artikel over een 'klepelcrisis' in het Dikke Torentje. Even zag het er naar uit dat de voor de

Klepel grote klok met lange vlucht.

Open Monumentendag aangekondigde demonstraties moesten worden afgelast, maar gelukkig kon nog net op tijd een oplossing worden gevonden, door de klepel van de grote klok iets in te korten en uit twee balken wat stukken weg te zagen. Zo konden de klokken op 12 september toch nog viermaal worden geluid door het Eemnesser Klokkenluidersgilde onder leiding van Jaap Frantsen. De kleine klok luidt en klinkt nog niet helemaal zoals het hoort en mogelijk zullen aan de klepel van deze klok nog enige correcties worden aangebracht.

Intussen kijken we nog steeds uit naar een geschikte 'tweedehands' klok voor de toren van de Hervormde kerk in Eemnes-Buiten. Zoals al bericht in het juni-nummer, was het bijna gelukt een 800 kg zware klok van de voormalige Maria-kerk in Soest aan te kopen, maar helaas was een kerkgenootschap uit Elspeet ons met het uitbrengen van een bod net een dag voor. Voorlopig houdt het klokkenplan ons dus nog wel even bezig.

Historische Canon tussen Vecht & Eem

Historische Canon tussen Vecht & Eem

In 23 geïllustreerde vensters wordt de regionale geschiedenis van de Vechtstreek, het Gooi en Eemland bewesten de Eem handzaam samengevat.

De vensters nodigen uit tot het begrijpen en verdiepen van de lokale geschiedenis. Bedoeld voor jong en oud, voor thuis en in het onderwijs, voor jezelf of als cadeau.

144 pagina's, rijk geïllustreerd in kleurendruk, 16 x 23 cm, ingenaaid

**Te verkrijgen in
de Oudheidkamer van de
Historische Kring Eemnes
voor de prijs van € 8,50**